

Drs. A. Boers

RAMING VAN DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1980 VAN DE
GLASTUINBOUWBEDRIJVEN

Mededeling no. 238

December 1980

SIGN: L27-238
EX. NO: B
MLV:

Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Tuinbouw
Conradkade 175 - 2517 CL - Den Haag
Postbus 29703 - 2502 LS - Den Haag
Telefoon 070 - 61 41 61

INHOUD

	Blz.
1. ALGEMEEN	5
2. DE PRESENTATIE VAN DE RESULTATEN	6
3. WIR	7
4. GERAAMDE UITKOMSTEN PER BEDRIJFSTAK IN 1980	8
a. Groenten onder glas	8
b. Snijbloemen onder glas	8
c. Potplanten	9

BIJLAGE

1. Raming van de resultaten per bedrijf, de arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer in gld. in de groenteteelt, de snijbloementeeft en de potplantenteelt onder glas in 1980 in vergelijking met de resultaten in 1979	12
--	----

1. ALGEMEEN

Voor de definitieve bedrijfsuitkomsten van de glastuinbouw in 1980 bekend zijn kan het voor verschillende doeleinden van belang zijn een indruk te geven van de te verwachten resultaten. Daar nog geen uitgewerkte LEI-boekhoudingen beschikbaar zijn, moeten de bedrijfsresultaten worden geraamd. Deze ramingen zijn uitgevoerd aan de hand van de kosten- en opbrengstenontwikkelingen die in 1980 t.o.v. 1979 zijn opgetreden. De definitieve cijfers van de bedrijfsuitkomsten in 1979 hebben hierbij als uitgangspunt gediend.

Bij de berekening van de rente over het in de slijtende duurzame produktiemiddelen geïnvesteerde vermogen is een rentevoet van 8% aangehouden (1979 7½%). Over het in de grond geïnvesteerde vermogen is 2½% en voor de vlottende middelen is 11½% rente berekend. De kosten van de handenarbeid van de ondernemer en de gezinsleden is op CAO-basis (incl. het werkgeversaandeel in de sociale lasten) gewaardeerd. In de berekende arbeidskosten van de ondernemer is geen beloning voor leiding en toezicht opgenomen.

De ramingen van de kosten zijn gebaseerd op de gemiddelde prijsstijgingen van de afzonderlijke kostensoorten in 1980 t.o.v. 1979. Hierbij is tevens rekening gehouden met veranderingen in de verbruikte hoeveelheden.

Middels een daartoe uitgevoerde enquête in het vierde kwartaal van 1980 onder de deelnemers aan het rentabiliteits- en financieringsonderzoek in de glastuinbouw, is inzicht verkregen in opgetreden wijzigingen in de omvang van deze bedrijven, terwijl daarnaast informatie is ingewonnen omtrent de veilingomzetten vóór 1 oktober 1980. Voor de bepaling van de opbrengsten was verder de ontwikkeling van de geldopbrengsten per m² van de belangrijkste gewassen in 1980 op LEI-studiebedrijven van belang. Ten slotte is gelet op de ontwikkeling van de landelijke veilingomzetten in relatie met de wijzigingen in de landelijke arealen.

Zowel bij de berekening van de kosten als van de opbrengsten is rekening gehouden met een eventuele verandering van de gemiddelde bedrijfsgrootte en bedrijfsstructuur, waardoor de aandelen van de verschillende kostenfactoren kunnen wijzigen. Dit heeft tot gevolg dat de procentuele kostenstijging per bedrijf kan afwijken van die per eenheid van oppervlakte. Ook met de opbrengsten kan dit het geval zijn.

2. DE PRESENTATIE VAN DE RESULTATEN

Van de verschillende takken van glastuinbouw is per bedrijf het geraamde ondernemersoverschot - zijnde het verschil tussen opbrengsten en kosten - weergegeven. Het ondernemersoverschot is tevens per f 100,- kosten uitgedrukt. Daarnaast is de arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer vermeld. De arbeidsopbrengst per ondernemer is samengesteld uit het ondernemersoverschot vermeerderd met de berekende vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer. Het ondernemersinkomen omvat de arbeidsopbrengst van de ondernemer vermeerderd met het saldo van de berekende en de betaalde rente, alsmede de ontvangen rentesubsidie.

De ontwikkeling van de kosten, de opbrengsten en het resultaat zijn per m² glas(teelt)oppervlakte weergegeven.

3. WIR

Sinds het in werking treden van de Wet Investerings Rekening worden premies toegekend voor het doen van investeringen. De nieuwwaarde van de daarvoor in aanmerking komende bedrijfsmiddelen wordt hierdoor verlaagd. In dit verband heeft het LEI-bestuur bepaald dat bij de berekening van de LEI-bedrijfsuitkomsten de boekwaarde van de op het bedrijf aanwezige duurzame produktiemiddelen met ingang van 1979 wordt vastgesteld op basis van de nieuwwaarde verminderd met de aanspraken op de WIR-premies. Maatgevend voor de waardering is dus het bedrag dat na aftrek van de WIR-premies voor rekening van de bedrijven komt.

Uitgaande van de basispremies en de gemiddelde kleinschaligheidstoeslagen, is voor 1980 de boekwaarde van de bedrijfsgebouwen, de glasopstanden en de vaste installaties met 22½%, en van de werktuigen, machines e.d. met 15½% verlaagd. Ook de boekwaarde van de vaste plantopstanden, zoals deze in de bloemteelt voorkomen, is voor zover het de betaalde "insteekkosten" betreft dienovereenkomstig verminderd. Dit betekent dat de waardeestijging van de jonge plantopstanden die onder de opbrengsten worden geboekt, eveneens is verlaagd.

De op deze wijze verrekende WIR-premies hebben tot gevolg dat, zowel de kosten van rente en afschrijving op de betrokken bedrijfsmiddelen, als de opbrengsten lager worden. Het bedrijfsresultaat ondergaat hierdoor per saldo een verbetering.

4. DE GERAAMDE UITKOMSTEN PER BEDRIJFSTAK IN 1980

a. Groenten onder glas 1)

Op grond van de ontwikkeling van de prijzen en hoeveelheden van de ingezette produktiemiddelen is ten opzichte van het voorgaande jaar in 1980 een kostenstijging per bedrijf van ongeveer 8% te verwachten. Daar de gemiddelde bedrijfsoppervlakte waarschijnlijk met 2% zal zijn toegenomen, komt de kostenstijging per m² glas op bijna 6% uit. Ondanks de sterke verhoging van de aardgasprijs - ca. 23% ten opzichte van het voorgaande jaar - stijgen de brandstofkosten slechts met 9% per bedrijf. Dit wordt veroorzaakt door een afname van het verbruik met ca. 12% per bedrijf als gevolg van de relatief zachte winter. De procentuele stijging van de kosten van afschrijving en rente over duurzame produktiemiddelen is per bedrijf ongeveer gelijk aan die van de brandstofkosten. De arbeidskosten nemen in mindere en de overige kosten in wat sterkere mate toe.

Vergeleken met 1979 hebben de geldopbrengsten een belangrijke verbetering ondergaan. De landelijke veilingomzet van kasgroenten zal ongeveer 16% hoger zijn. Daar het landelijk areaal kasgroenten met minder dan 1% toenam, vloeit de omzetstijging in hoofdzaak voort uit een verbetering van het prijsniveau.

De stijging van de totale bedrijfsopbrengsten (kasgroenten en overige) per bedrijf met ca. 17% overtrof die van de kosten (8%) ruimschoots. De rentabiliteit ondergaat dan ook een aanzienlijke verbetering (bijlage 1).

Het ondernemersoverschot per bedrijf is gemiddeld op minus 3% geraamd (1979 minus 10%). Op grond hiervan komen de arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer op gemiddeld f 39.400,- respectievelijk f 45.400,- uit. In 1979 waren deze bedragen f 17.800,- respectievelijk f 24.300,-.

De uitkomsten van de glasgroentebedrijven zijn weergegeven in bijlage 1.

b. Snijbloemen onder glas

De kostenstijging in deze sector is t.o.v. 1979 gemiddeld op ruim 8% per bedrijf geraamd. Daar de gemiddelde bedrijfsoppervlakte met ca. 5% is toegenomen, resulteert naar schatting een kostenstijging per m² glas van ca. 3%. Evenals bij de glasgroenteteelt is de sterke prijsstijging van het aardgas voor een deel opgevangen door een lager verbruik, hetgeen met name te danken was aan

1) Verwarmde en onverwarmde bedrijven.

de relatief zachte winter van 1979/80. De stijging van de brandstofkosten wordt geraamd op ruim 14% per bedrijf of wel op ca. 9% per m² glasoppervlakte. Een relatief grote kostenstijging vindt ook plaats bij de duurzame produktiemiddelen; de belangrijkste oorzaken hiervan zijn de voortgaande vernieuwing en uitbreiding van het produktieapparaat en de gestegen rentetarieven. De rente- en afschrijvingskosten stijgen in 1980 met bijna 13% per bedrijf of wel ruim 7% per m² glasoppervlakte. Een verhoging van de arbeidskosten is door een meer rationele aanwending van de beschikbare arbeid achterwege gebleven. Ook voor de overige kosten wordt geen stijging van de kosten per m² glasoppervlakte verwacht.

De landelijke veilingomzet van snijbloemen (excl. importbloemen) was in 1980 naar schatting 13% hoger dan in 1979. Het landelijk areaal met snijbloemen is echter met ruim 6% toegenomen, zodat de omzetstijging behalve door een grotere aanvoer ook door prijsstijging van de produkten is veroorzaakt. Dit stemt overeen met de opbrengstwaarnemingen op individuele bedrijven. De gemiddelde prijsstijging wordt op ruim 5% geraamd.

Ondanks de betere prijsvorming en de uitbreiding van de gemiddelde glasoppervlakte met 5% wordt de stijging van de gemiddelde geldopbrengsten per bedrijf niet hoger dan op 6½% geraamd. De oorzaak hiervan is de beduidend kleinere aanwas van jonge plantopstanden door een relatief lagere aanplant in 1980 t.o.v. 1979. Dit vormt tevens een verklaring voor de relatief geringe stijging van de overige kosten.

Daar de kosten dit jaar iets sterker gestegen zijn dan de opbrengsten, wordt het gemiddelde ondernemersoverschot per bedrijf op minus 11% van de kosten geraamd. Ten opzichte van 1979 verslechtert het bedrijfsresultaat met 1 rentabiliteitspunt (in 1979 minus 10%).

Op grond hiervan wordt in 1980 een gemiddelde arbeidsopbrengst per ondernemer van f 5.300,- geraamd (1979 f 11.600,-). Het gemiddelde ondernemersinkomen per ondernemer komt dan op f 11.200,- uit (1979 f 19.100,-). De uitkomsten van de snijbloemenbedrijven zijn weergegeven in bijlage 1.

c. Potplanten

De kostenstijging in deze sector is ten opzichte van 1979 gemiddeld op 13% per bedrijf geraamd. De enquêteresultaten wijzen in de richting van een groei van de gemiddelde bedrijfsoppervlakte (ca. 10%) die in orde van grootte vergelijkbaar is met 1979.

De stijging van de kosten per m² glasoppervlakte zal dan ook naar schatting beperkt blijven tot 2½%. Als gevolg van de grote investeringsactiviteit ten behoeve van zowel vervanging als uitbreiding van het produktieapparaat, neemt de kostencategorie rente en afschrijving sterk toe (22%). Ten aanzien van de rentekosten is verder nog de hogere rentevoet van belang. Gemiddeld per m² glasoppervlakte belooft de stijging van rente- en afschrijvingskosten ca. 11%. De stijging van de overige kostenfactoren is voor-

al per oppervlakte-eenheid zeer beperkt gebleven.

Daar een niet onbelangrijk deel van de potplanten niet via de veilingen wordt afgezet, is de veilingomzet niet maatgevend voor de ontwikkeling van de geldopbrengsten van het gemiddelde bedrijf. De veilingomzet geeft slechts een indicatie. Het gemiddelde prijsniveau in 1980 zal naar schatting ca. 3% lager zijn dan in 1979. Mede op grond hiervan wordt de opbrengststijging, ondanks de uitbreiding van het glasareaal met 10% gemiddeld per bedrijf, slechts op 6% geraamd. Het opbrengstniveau per m² zal waarschijnlijk een daling met 4% te zien geven.

Daar de kosten belangrijk sterker zijn gestegen dan de opbrengsten, zal het gemiddeld ondernemersoverschot naar schatting minus 2% van de kosten, tegenover 5% in 1979 bedragen.

Op grond hiervan kan de arbeidsopbrengst per ondernemer op f 41.800,- worden geraamd (1979 f 60.100,-). Het ondernemersinkomen per ondernemer zal dan naar schatting f 43.800,- bedragen (1979 f 62.900,-). De uitkomsten van de potplantenbedrijven zijn weergegeven in bijlage 1.

Bijlage 1 Raming van de resultaten per bedrijf, de arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer in gld. in de groenteteelt, de snijbloemeteelt en de potplantenteelt onder glas in 1980 in vergelijking met de resultaten in 1979

	Groenten onder glas		Snijbloemen		Potplanten	
	1979	1980	1979	1980	1979	1980
Glasoppervlakte, gem. per bedrijf (m ²)	9000	9180	8730	9160	5330	5860
1. Uitkomsten						
a. per bedrijf						
kosten	326.200	352.000	470.200	508.200	421.600	475.700
opbrengsten	292.200	342.300	423.800	450.500	441.800	467.700
ondernemersoverschot	-34.000	-9.700	-46.400	-57.700	20.200	-8.000
idem per f 100,- kosten	- 10	- 3	- 10	- 11	5	- 2
b. per ondernemer						
arbeidsopbrengst 1)	17.800	39.400	11.600	5.300	60.100	41.800
ondernemersinkomen 2)	24.300	45.400	19.100	11.200	62.900	43.800
<hr/>						
2. Uitkomsten per m ² glasoppervlakte						
Kosten:						
rente en afschrijving	7,80	8,30	12,70	13,70	12,60	14,00
brandstof	7,20	7,70	8,80	9,60	11,00	11,50
arbeid	11,60	11,90	15,70	15,60	25,50	25,30
overige kosten	9,60	10,40	16,70	16,60	30,00	30,40
Totaal	36,20	38,30	53,90	55,50	79,10	81,20
Opbrengsten	32,40	37,30	48,60	49,20	82,90	79,80
Ondernemersoverschot	-3,80	-1,00	-5,30	-6,30	3,80	-1,40

- 1) Ondernemersoverschot + berekende kosten voor de handenarbeid van de ondernemer.
 2) Arbeidsopbrengst + saldo van berekende en betaalde rente + eventuele rentesubsidie.